

"בְּאַחַת יָדוֹ עָשָׂה בְּמִלְאָכָה
וְאַחַת מִחִזְקֵת הַשֵּׁלַח"
(נחמיה ד', יא')

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשפ"א

בסימן הגנה ותקומה

חוברת השאלות

י"ב בניסן התשפ"א | 25 במרץ 2021

**יוצא לאור על ידי
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער**

הממונה על חידוני התנ"ך

איציק בן אבי

**מְרַפֵּז החידון
חננאל מלכה**

**מְחַפְּרֵי השאלות
יונתן ויסמן ודוד רוזנברג**

**הגהה לשונית
לירון בן משה**

**עורך החידון
דוד רוזנברג**

73 שנים למדינת ישראל

© כל הזכויות שמורות

מבנה חידון התנ"ך הארצי ושלביו

הניקוד	הנושא	המשתתפים	השלב
50	מבחן מוקדם בכתב	8 מכל זרם	קדם פומבי
10	השאלה האישית שאלות בעקבות סרטונים	8 מכל זרם	פומבי שלב ראשון
20	זיהוי ספר באמצעות רמזים ושאלות בזק באמצעות מחשב	4 מכל זרם	פומבי שלב שני
20	שאלות ראש בראש	2 מכל זרם	פומבי שלב שלישי

חומר הלימוד לחידון התנ"ך הארצי

תורה	נביאים ראשונים	תרי עשר
בראשית: כל הספר שמות: א-כ, כד, לא-לד ויקרא: יט, כג-כד במדבר: י-יז, כ-כה, כז, לב דברים: יב-יד, יז-יח, ל-לד	יהושע: א-יא, יד, כ, כב-כד שופטים: כל הספר שמואל א': כל הספר שמואל ב': כל הספר מלכים א': כל הספר מלכים ב': כל הספר	יואל: כל הספר עמוס: כל הספר יונה: כל הספר חגי: כל הספר
	נביאים אחרונים	כתובים
	ישעיה: א-יב, ס-סו ירמיה: א-ב, יח-לג	איוב: א-ב, מב רות: כל הספר קהלת: א-ד, יא-יב אסתר: כל הספר עזרא: א, ג, ז, ט-י נחמיה: א-ו, ח-י, יב-יג

מתמודדים מהחינוך הממלכתי-דתי ייבחנו בנוסף גם על הפרקים הבאים:

יחזקאל: א-ד, ז-כ, כז-כח, לז-לט
הושע: א-ג, יא-יד
תהילים: פ-צ

שמות המשתתפים בחידון התנ"ך הארצי לנוער

ברכת מנהל מינהל חברה ונוער

"בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי" (מתוך מגילת העצמאות)

מתמודדים יקרים,

את חידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי ייסד ראש ממשלת ישראל הראשון, דוד בן-גוריון, בשנת 1963. לאורך השנים, סחף החידון קהלים רבים וזכה לתהודה גדולה בארץ ובעולם. בכל שנה, אלפי בני נוער ניגשים לשלבים המקדימים של החידון בארץ ובעולם. מיום החידון הראשון ועד היום, מפעל חידוני התנ"ך משגשג ופורח.

השנה, חידון התנ"ך הארצי יעמוד בסימן: 'הגנה ותקומה', בסימן הפסוק בנחמיה המתאר את שבי ציון הבונים את חומת ירושלים החרבה: "בַּאֲחַת יְדוֹ עָשָׂה בְּמִלְאָכָה וְאֶחַת מִחֻזְקַת הַשְּׁלַח".

לפני שבעים ושלוש נוסדה מדינת ישראל. העם היהודי שב לארצו בהמונים, והמדינה הקטנה הפכה היום למעצמה בתחומים רבים - צבא, כלכלה, חינוך ועוד. לא קלים היו ימיה של המדינה בשנותיה הראשונות בהן ידעה מלחמות ומאבקים. אך לא רק בכוח הוכרעה המערכה. כדברי זכריה הנביא: "לא כחיל ולא ככח כי אם ברוחי...". היה זה ניצחון הרוח, כיסופים של דורות שמכוח הכתוב בתנ"ך ובסידור התפילה נשאו את עיניהם לחלקת האדמה הקטנה הזאת, ועלו בהמוניהם בשעת כושר.

התנ"ך הוא התשתית התרבותית של כלל עם ישראל, על כל פלגיו, גווניו ועדותיו. הוא יסוד קיומנו כעם ובו מעוגנת זכותנו על הארץ. התנ"ך קושר אותנו לעברנו וממנו תקוותינו לעתיד. החינוך היהודי בארץ ובתפוצות מבוסס על התנ"ך, וכל סוגי החינוך היהודי רואים בתנ"ך את מקורם העיקרי – מספר הספרים הם יונקים את עקרונותיהם ואת השקפת עולמם הדתית, החברתית והתרבותית.

חיזוק הלימוד בתנ"ך הוא חובה ראשונה במעלה של כל מערכות החינוך היהודי בכל אתר ואתר. חידון התנ"ך משמש אמצעי חינוכי להעלאת קרנו של התנ"ך וחיבתו בעיני העם היהודי בתפוצות ובעיני הציבור היהודי בארץ.

אני מחזק את ידיכם על העפלתכם לשלב החידון הארצי, ומאחל לכם הצלחה רבה בהמשך. אתם גאוותנו.

בברכת "יגדיל תורה ויאדיר"

אברהם בן שושן

סגן מנהל מינהל חברה ונוער

ממלכתי:

ממלכתי – דתי:

עמית אלגזר | 'מקיף י"א', אשדוד

גלעד אברהמוף | ישיבת בנ"ע נתניה

אוראל בנימיני | 'תיכון רבין', קרית ים

מתן ברוכי | ישיבת בנ"ע נתניה

רועי יצחק בן שמעון | 'אורט במעלה', טבריה

דביר ברח"ד | ישיבה תיכונית קריית אתא

יונתן דוחובני | 'תיכון מקיף מגידו', עין השופט

אלעד חזני | 'ישיבה לצעירים', ירושלים

יונתן דורודני | 'תיכון אהל שם', רמת גן

אליסף יעקב | ישיבה תיכונית שעלבים

אילון קמחי | 'תיכון יחד', מודיעין

דביר מרצבך | ישיבה תיכונית אמי"ת צפת

שלי שומי | 'מקיף א', אשדוד

משי עיני | 'אולפנת חלוצה', נווה

אמרי שורץ | 'תיכון אוסטרובסקי', רעננה

נריה תרומי | ישיבת מצפה רחובות

חידון התנ"ך הארצי הפומבי לנוער, התשפ"א

תקנון החידון וסדריו

1. בחידון הפומבי משתתפים 8 מתמודדים ומתמודדות מכל זרם, סה"כ 16 מתמודדים.
 2. בחידון הפומבי אפשר לצבור עד 50 נקודות. כאמור, הנקודות שצברו הנבחנים במבחן בכתב תיזקפנה לזכותם בשלב זה. כך שבסך הכל ניתן לצבור בחידון הארצי 100 נקודות.
 3. החידון הארצי הפומבי לשנת התשפ"א יעסוק בנושא "הגנה ותקומה" והפסוק: "בְּאַחַת יְדוֹ עָשָׂה בְּמִלְאָכָה וְאַחַת מִחֲזַקַּת הַשָּׁלַח" (נחמיה ד, 11).
 4. בחידון הפומבי שלושה שלבים.
- שלב א' – שאלות בעקבות סרטונים**
- א. בשלב זה על כל מתמודד להשיב על שאלה בת שני סעיפים הקשורה בסרטון שיוצג להם.
 - ב. לכל ארבעה מתמודדים יוצג סרטון, סה"כ 4 סרטונים.
 - ג. ענה המתמודד נכונה על סעיף אחד של השאלה, יזכה המתמודד ב- 5 נקודות.
 - ד. ענה המתמודד נכונה על שני סעיפי השאלה, יזכה המתמודד ב- 10 נקודות.

ה. ניתן לצבור בשלב זה עד 10 נקודות.

ו. עם סיום מחזור השאלות הזה המתמודדים שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר מכל זרם (עד ארבעה) יעפילו אל השלב הבא.

שלב ב' – זיהוי ספר ושאלות בזק

א. בשלב הזה ישתתפו 4 מתמודדים מכל זרם – אלה שצברו את מספר הנקודות הגבוה ביותר עד לשלב זה. אם לא תיהיה הכרעה על זהותם של ארבעת המתמודדים, ייעשה שימוש בניקוד שצברו המתמודדים בשאלת המילואים.

ב. שלב זה מחולק לשני חלקים.

ג. בחלקו הראשון, על המתמודד לזהות ספר מספרי התנ"ך באמצעות שלושה רמזים בזמן קצוב של 30 שניות.

ד. ענה המתמודד נכונה בעזרת רמז אחד בלבד, יזכה המתמודד ב-4 נקודות.

ה. ענה המתמודד נכונה בעזרת שני רמזים, יזכה המתמודד ב-3 נקודות.

ו. ענה המתמודד נכונה בעזרת שלושה רמזים, יזכה המתמודד ב-2 נקודות.

ז. בחלקו השני של השלב, על המתמודד להשיב על 4 שאלות בזק באמצעות משחק מחשב בזמן קצוב של 60 שניות.

ח. ענה המתמודד נכונה על שאלה מספר 1, יזכה המתמודד ב-2 נקודות.

ו. יודגש כי המעפילים לשלב זה יזכו לייצג את מדינת ישראל במבחן הממייין לחידון התנ"ך העולמי לנוער יהודי התשפ"א שיתקיים ביום העצמאות.

ז. בתום שלב זה לא ייעשה שימוש בניקוד אותו צברו המתמודדים בשאלת המילואים. במקרה של שוויון בין המתמודדים יוכרזו שניהם כחתנים או ככלות.

בתום השלב השלישי בחידון הפומבי יוכרע מי הזוכה בחידון.

סדר הצגת השאלות למתמודדים בחידון הפומבי

1. המתמודדים יישבו על הבמה לפי סדר ה-א"ב של שמות משפחתם. תחילה, תלמידי החינוך הממלכתי ואחריהם תלמידי החינוך הממלכתי-דתי. על השולחן, ליד כל מתמודד/ת ומתמודד/ת, יוצב שלט ועליו שמותיהם (השם הפרטי תחילה ואחריו שם המשפחה) ושמות בתי הספר שלהם.

2. סדר הצגת השאלות למתמודדים יהיה לפי סדר ישיבתם.

3. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה מלאה על השאלה, יכריז או תכריז יושב או יושבת ראש חבר השופטים את מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.

4. ענה או ענתה המתמודד/ת תשובה חלקית, ייועץ יושב הראש בחבריו השופטים וכריז על מספר הנקודות שצבר/ה המתמודד/ת, ואלה יירשמו בטופס השיפוט, ליד שמו/ה.

5. לא ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה, יכריז יושב הראש שאין מענה, ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

ט. ענה המתמודד נכונה על שאלה מספר 2, יזכה המתמודד ב-3 נקודות.

י. ענה המתמודד נכונה על שאלה מספר 3, יזכה המתמודד ב-4 נקודות.

יא. ענה המתמודד נכונה על שאלה מספר 4, יזכה המתמודד ב-5 נקודות.

יב. לא ניתן יהיה לדלג על שאלה ולחזור אליה בהמשך. דילוג על שאלה ייחשב כתשובה לא נכונה ולא יזכה המתמודד בנקודות.

יג. מתמודד שהצליח לזהות את הספר לאחר רמז אחד בלבד ובנוסף ענה נכונה על כל ארבע שאלות הבזק, יזכה במענק של 2 נקודות.

יד. סך הכל ניתן לצבור בשלב זה 20 נקודות.

שלב ג' – שלב הראש בראש

א. לפני שלב זה ניקוד המתמודדים מתאפס.

ב. בשלב הזה יתחרו זה מול זה שני המתמודדים שקיבלו את הציון הגבוה ביותר בכל זרם.

ג. השאלות תישאלנה לסירוגין.

ד. בשלב זה 10 שאלות לכל מתמודד. על כל תשובה נכונה יזכה המתמודד ב-2 נקודות.

ה. בסך הכול ניתן לצבור בשלב הזה עד 20 נקודות, ובחידון כולו ניתן לצבור 100 נקודות.

6. ענה/ענתה המתמודד/ת על השאלה תשובה שאינה נכונה, יכריז יושב הראש "תשובה לא נכונה", ובטופס השיפוט יירשם 0 ליד שם המתמודד/ת.

מתמודדים בעלי לקויות למידה וצרכים מיוחדים

1. בחידון הפומבי – כל המתמודדים זכאים להקראת השאלות על ידי מנחה החידון.

2. בחידון הפומבי, בשלב הראשון, יהיו שופטי החידון ומנחה/ת החידון רשאים לתת עוד זמן קצר לגיבוש התשובה למתמודדים בעלי לקויות שיבקשו זאת.

3. בחידון הפומבי, בשלב השני – תינתן הארכת זמן של 15 שניות רק למתמודדים בעלי לקויות חושיות ופיזיות.

חבר השופטים והשופטות

1. חבר השופטים מורכב מיושב הראש, ולצידו עד שני שופטים.

2. יושב הראש אחראי על השיפוט, והוא מכריז את מספר הנקודות שכל נבחן/ת זכה/זכתה בהן. היושב ראש מפקח על רישום הניקוד.

3. יושב הראש מורה למנחה להכריז אחר כל שלב את שמות העולים לשלב הבא.

4. בעת הצורך, אם לא השיב/ה המתמודד/ת תשובה מלאה, יקרא יושב הראש את התשובה המלאה. הוא רשאי לכבד את חבריו השופטים בקריאת חלק מהתשובות.

5. בסוף החידון יורה יושב הראש למנחה להכריז בשמו/ה של חתן או כלת החידון הארצי.

6. חבר השופטים ידון בערעורים, אם יהיו כאלה, במהלך החידון בלבד, בין שלב לשלב. לאחר החידון לא יקבלו השופטים כל ערעורים.

7. ועדת ההיגוי הארצית לחידון התנ"ך במינהל חברה ונוער תשמש סמכות עליונה לפסיקות סופיות לגבי ערעורים על החלטות השופטים, אם יהיו כאלה.

תפקיד המנחה

1. מנהל את החידון על פי הסדרים שנקבעו מראש.

2. מזמין את המתמודדים והמתמודדות ואת חבר השופטים והשופטות לבמה.

3. מזמין את המברכים ודואג לסדר ההופעות האומנותיות.

4. קורא את כל השאלות בחידון בקול.

5. מכריז את שמותיהם של כל מתמודד/ת ומתמודד/ת לפני שמוצגת להם השאלה.

6. מכריז את שמות העולים והעולות משלב לשלב, על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

7. מכריז את שמות הזוכים על פי הוראות יושב ראש חבר השופטים.

זוכים, תעודות ופרסים

1. בעל/ת הניקוד הגבוה ביותר מכל זרם יוכתר או תוכתר כחתן או ככלת התנ"ך הארצי. הזוכים במקומות השניים יוכתרו כסגנים.
2. ארבעת העולים לחידון התנ"ך העולמי לנוער, יזכו בשוברי קניה על סך 2000 ש"ח ובציון 100 במבחן הבגרות ב-5 יחידות בתנ"ך (שאלון 1580 לתלמידי החינוך ממלכתי ושאלון 2580 לתלמידי החמ"ד).

"באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת השלח" (נחמיה ד', יא)

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשפ"א

בסימן הגנה ותקומה

השלב הראשון – שאלות בעקבות סרטונים

- בשלב הראשון יוצגו 4 סרטונים. לכל ארבעה מתמודדים יוצג סרטון.
- לאחר הקרנת הסרטון תוצג לכל מתמודד שאלה אחת בת שני חלקים.
- תשובה נכונה על כל חלק תזכה את הנבחן ב-5 נקודות.
- תשובות נכונות על שני החלקים יזכו את הנבחן ב-10 נקודות.

סרטון ראשון: עבו שאלה מספר 1

מסופר בסרטון על זאב ז'בוטינסקי, שלאחר כליאת לוחמיו בא לתחנת המשטרה ואמר לקצין התורן: "כלאתם את אנשיי, יש לכלוא גם אותי".

מסופר על מלך, שבזמן שהתרחשה מגיפה קשה העדיף שייפגע הוא מאשר שעמו ייפגע: "הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי".

א. מי המלך?

ב. מהו המעשה שבעקבותיו באה מגיפה זו?

התשובה:

א. דוד

ב. מניין העם

"ויאמר המלך אל יואב שר החיל אשר אתו שוט נא בכל שבטי ישראל מדן ועד באר שבע ופקדו את העם וידעתי את מספר העם: {...} וישטו בכל הארץ ויבאו מקצה תשעה חדשים ועשרים יום ירושלים: {...} ויהי לב דוד אתו אחרי כן ספר את העם ויאמר דוד אל ה' חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה ה' העבר נא את עון עבדך כי נספלתי מאד: {...} וישלח ידו המלאך ירושלים לשחתה וינחם ה' אל הרעה ויאמר למלאך המשחית בעם רב עתה הרף ידך ומלאך ה' היה עם גרון הארונה היבסי: ויאמר דוד אל ה' בראתו את המלאך המכה בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן מה עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי".

שמ"ב כד, 2-17

שאלה מספר 2

ב"פריצת הכלא הגדולה בהיסטוריה" שוחררו עשרים ושבעה אנשי אצ"ל ולח"י.

על אחד ממלכי יהודה מסופר שזכה לצאת מבית הכלא בתאריך עשרים ושבעה לחודש: "ויהי {...} בשנים עשר חדש בעשרים ושבעה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל בשנת מלכו את ראש {...} מלך יהודה מבית בלא".

א. מיהו מלך יהודה?

ב. מהן ההטבות הנוספות שקיבל מלך יהודה? ציין לפחות אחת

התשובה:

א. יהויכין

ב. דיבר איתו בשלום, הגביה את כסאו יחסית לשאר המלכים שנכלאו אצלו, שינה את מדי האסורים שהיו עליו, נתן לו ארוחה יומית כל ימי חייו (מספיקה תשובה אחת)

"ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך יהודה בשנים עשר חדש בעשרים ושבעה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל בשנת מלכו את ראש יהויכין מלך יהודה מבית בלא: וידבר אתו טבות ויתן את כסאו מעל כסא המלכים אשר אתו בבבל: ושנא את בגדי בלאו ואכל לחם תמיד לפניו כל ימי חייו: וארחתו ארחת תמיד נתנה לו מאת המלך דבר יום ביומו כל ימי חייו".

מל"ב כה, 27-30

שאלה מספר 3

בסרטון מסופר שהפריצה הגדולה לכלא עכו בוצעה תוך שיתוף פעולה בין כוחות האצ"ל מבחוץ לבין האסירים מבפנים.

בתחילת ספר שופטים מוזכרת עכו כאחת הערים אותה לא הורישו בני אשר.

על בני שבט אחר מסופר שכבשו עיר בזכות עזרה שקיבלו מאחד מאנשיה: "וַיֵּרְאוּ הַשְּׂמֵרַיִם אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרֵאֲנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד: וַיֵּרְאֵם אֶת מְבוֹא הָעִיר וַיָּבֹאוּ אֶת הָעִיר לְפִי חֶרֶב...".

א. מי היו כובשי העיר?

ב. על איזו עיר מדובר?

התשובה:

א. בית יוסף

ב. בית אל / לוז

"וַיַּעֲלוּ בֵּית יוֹסֵף גַּם הֵם בֵּית אֵל וְהָיָה עִמָּם: וַיִּתְּרוּ בֵּית יוֹסֵף בְּבֵית אֵל וְשֵׁם הָעִיר לְפָנִים לּוֹז: וַיֵּרְאוּ הַשְּׂמֵרַיִם אִישׁ יוֹצֵא מִן הָעִיר וַיֹּאמְרוּ לוֹ הֲרֵאֲנוּ נָא אֶת מְבוֹא הָעִיר וְעָשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד: וַיֵּרְאֵם אֶת מְבוֹא הָעִיר וַיָּבֹאוּ אֶת הָעִיר לְפִי חֶרֶב וְאֶת הָאִישׁ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שְׁלַחוּ: וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אַרְצָה הַחֲתָיִם וַיָּבֹאוּ עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לּוֹז הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

שופטים א, 22-26

שאלה מספר 4

בסיום הסרטון נאמר שכל פעולות השחזור והשימור של העיר עכו הן: "כדי שהעיר עכו העתיקה וקורותיה יישמרו לזיכרון חי ונושם".

קבוצת אנשים מסבירה את פשרה של בניית מזבח לצורך ידיעת הדורות הבאים: "כי עד הוּא בִּינֵינוּ וּבִינֵיכֶם וּבֵין דְּרוֹתֵינוּ אַחֲרֵינוּ {...} וְלֹא יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם מִחֵר לְבִנֵינוּ אִין לָכֶם חֶלֶק בָּהּ".

א. מיהי קבוצת האנשים?

ב. מדוע היה צורך להסביר לשם מה בנו את המזבח?

התשובה:

א. בני ראובן, גד וחצי שבט מנשה / שניים וחצי השבטים

ב. מכיוון שהעם חשב שהמזבח נבנה לצורכי עבודה זרה

"וַיָּבֹאוּ אֶל בְּנֵי רְאוּבֵן וְאֶל בְּנֵי גָד וְאֶל חֲצֵי שְׁבֹט מְנַשֶּׁה אֶל אֶרֶץ הַנִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ אִתָּם לֵאמֹר: כֹּה אָמְרוּ כָּל עַדְתְּ ה' מִה הַמַּעַל הַזֶּה אֲשֶׁר מַעַלְתֶּם בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי ה' בְּבִנוֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ לְמַרְדְּכֶם הַיּוֹם בָּהּ: הַמַּעַט לָנוּ אֶת עֹון פְּעוֹר אֲשֶׁר לֹא הִשְׁהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי הַנִּגְף בְּעַדְתְּ ה': {...} וַיַּעֲנוּ בְּנֵי רְאוּבֵן וּבְנֵי גָד וְחֲצֵי שְׁבֹט מְנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ אֶת רֵאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל: {...} וַנֹּאמֶר נַעֲשֶׂה נָא לָנוּ לְבָנוֹת אֶת הַמִּזְבֵּחַ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח: כִּי עַד הוּא בִּינֵינוּ וּבִינֵיכֶם וּבֵין דְּרוֹתֵינוּ אַחֲרֵינוּ לְעַבֵּד אֶת עַבְדְּתְּ ה' לְפָנֵינוּ בְּעִלּוֹתֵינוּ וּבְזַבְחֵינוּ וּבְשִׁלְמֵינוּ וְלֹא יֹאמְרוּ בְּנֵיכֶם מִחֵר לְבִנֵינוּ אִין לָכֶם חֶלֶק בָּהּ: וַנֹּאמֶר וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵינוּ וְאֶל דְּרוֹתֵינוּ מִחֵר וְאָמְרָנוּ רְאוּ אֶת תְּבַנִּית מִזְבַּח ה' אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לְזָבַח כִּי עַד הוּא בִּינֵינוּ וּבִינֵיכֶם".

יהושע כב, 15-28

סרטון שני: עתרי שאלה מספר 5

נאמר בסרטון שביישוב עתרי יש עדיין ליהודים רצון להיות עצמאיים בארץ ישראל.

בתקופת שיבת ציון, כשעם ישראל רצה לקבל עצמאות בארץ ישראל, השלב הראשון שנעשה כדי לבסס את הנוכחות בארץ היה בניית המזבח: "וַיְבַנְנוּ הַמִּזְבֵּחַ עַל מְכוֹנֹתָיו כִּי בְּאִמָּה עָלִיהֶם מַעֲמֵי הָאָרְצוֹת וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַה' עֹלוֹת לַבִּקֹּר וְלָעֶרֶב".

א. מי היו מנהיגי העם באותה העת? ציין שם אחד

ב. איזה חג חגגו העם בסמוך למועד בניית המזבח?

התשובה:

א. יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול וזרובבל בן שאלתיאל

ב. סוכות

שאלה מספר 6

בסרטון מסופר על בר כוכבא שהיה נשיא ישראל, טבע מטבעות, הפיק משקולות, ניהל מערכת מנהל קרקעות והקים מדינה יהודית.

כלפי מנהיג יהודי הוטחו אשמות: "אתה והיהודים חשבים {...} ואתה הוה להם למלך {...}: וגם נביאים העמדת לקרא עליך בירושלם לאמר מלך ביהודה".

א. מיהו המנהיג היהודי?

ב. מה עשה אותו מנהיג שהביא את אויבי ישראל להטיח בו אשמות אלו?

התשובה:

א. נחמיה

ב. השלים את בניית החומה / סירב להיפגש איתם (מפסיקה תשובה אחת)

"וַיְהִי כַאֲשֶׁר נִשְׁמַע לְסַנְבַּלֵּט וְלְטוּבִיָּה וְלְנִשְׁשֵׁם הָעֶרְבִי וְלִיתָר אֲיָבִינוּ כִּי בְּנִיתִי אֶת הַחוֹמָה וְלֹא נֹתַר בָּהּ פֶּרֶץ גַּם עַד הָעֵת הַהִיא דְּלָתוֹת לֹא הָעִמְדָתִי בְּשַׁעֲרִים: וַיִּשְׁלַח סַנְבַּלֵּט וְנִשְׁשֵׁם אֵלַי לֵאמֹר לָכֵּה וְנוֹעְדָה יַחְדָּו בְּפִפְיָרִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ וְהֵמָּה חֲשָׁבִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה: וְאֶשְׁלַחָה עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים לֵאמֹר מְלֹאכָה גְדוֹלָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלֹא אוּכַל לָרְדֹת לָמָּה תִּשָּׁבֵת הַמְּלֹאכָה כַּאֲשֶׁר אֲרַפֶּה וַיִּרְדָּתִי אֲלֵיכֶם: וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע פְּעָמִים וְאֲשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר הַזֶּה: וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַּלֵּט כַּדָּבָר הַזֶּה פַּעַם חֲמִישִׁית אֶת נַעֲרוֹ וְאֶגְרַת פְּתוּחָה בְּיָדוֹ: כְּתוּב בָּהּ בְּגוֹיִם נִשְׁמַע וְנִשְׁמָנו אִמְרָה אֶתְּהָ וְהַיְהוּדִים חֲשָׁבִים לְמַרְוֹד עַל כֵּן אֶתְּהָ בּוֹנֵה הַחוֹמָה וְאֶתְּהָ הַזֶּה לָהֶם לְמֶלֶךְ כַּדָּבָרִים הָאֵלֶּה: וְגַם נְבִיאִים הָעִמְדָתִי לְקֹרֵא עָלֶיךָ בִּירוּשָׁלַם לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשְׁמַע לְמֶלֶךְ כַּדָּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לָכֵּה וְנוֹעֲצָה יַחְדָּו: וְאֶשְׁלַחָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא נִהְיָה כַּדָּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶתְּהָ אוֹמֵר כִּי מִלִּבְךָ אֶתְּהָ בּוֹדָאם".

נחמיה ו, 1-8

עזרא ג, 1-5

שאלה מספר 7

לקראת המרד ברומאים הקים בר כוכבא צבא אליו התגייסו מאות אלפי לוחמים יהודים. מסופר על מלך שגייס צבא למלחמה בדרך יצירתית: "ויקח צמד בקר וינתחהו וישלח {...} לאמר אשר איננו יצא {...} פה יעשה לבקרו ויפל פחד ה' על העם ויצאו באיש אחד: ויפקדם בבזק ויהיו בני ישראל שלש מאות אלף ואיש יהודה שלשים אלף".

א. מי המלך?

ב. מה הייתה הסיבה למלחמה זו?

התשובה:

א. שאול

ב. אנשי יבש גלעד ביקשו לכרות ברית עם נחש העמוני, אך משהתנה זאת בניקור כל עין ימין שלהם, פנו לעזרת שאול

ויעל נחש העמוני ויחן על יבש גלעד ויאמרו כל אנשי יבש אל נחש ברית לנו ונעבדך: ויאמר אליהם נחש העמוני בזאת אכרת לכם בנקור לכם כל עין ימין ושמתיה חרפה על כל ישראל: ויאמרו אליו זקני יבש הרף לנו שבעת ימים ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם אין מושיע אתנו ויצאנו אליה: {...} ותצלח רוח אלהים על שאול בשמעו את הדברים האלה ויחר אפו מאד: ויקח צמד בקר וינתחהו וישלח בכל גבול ישראל ביד המלאכים לאמר אשר איננו יצא אחרי שאול ואחר שמואל פה יעשה לבקרו ויפל פחד ה' על העם ויצאו באיש אחד: ויפקדם בבזק ויהיו בני ישראל שלש מאות אלף ואיש יהודה שלשים אלף: ויאמרו למלאכים הבאים פה תאמרו לאיש יבש גלעד מחר תהיה לכם תשועה כחם השמש ויבאו המלאכים ויגידו לאנשי יבש וישמחו".

שמ"א יא, 1-9

שאלה מספר 8

לפני שהוגלו היהודים הם לקחו את החפצים היקרים להם ביותר והחביאו אותם בתוך המערות בתקווה לחזור יום אחד ולמצוא אותם מחדש.

אדם אחד מעיד על עצמו שלקח כסף וזהב והחביא אותם: "וארא בשלל אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם ואקחם והנם טמונים בארץ בתוך האהלי והכסף תחתי".

א. מי האדם?

ב. מדוע מעשה זה היה פסול?

התשובה:

א. עכן

ב. זה היה שלל העיר יריחו שיהושע ציווה שיהיה חרם לה'

"והיתה העיר חרם היא וכל אשר בה לה' רק רחב הזונה תחיה היא וכל אשר אתה בבית כי החבאתה את המלאכים אשר שלחנו: ורק אתם שמרו מן החרם פן תחרימו ולקחתם מן החרם ושמתם את מחנה ישראל לחרם ועברתם אותו".

יהושע ו, 17-18

"ויאמר יהושע אל עכן בני שים נא כבוד לה' אלהי ישראל ותן לו תודה והגד נא לי מה עשית אל תכחד ממני: ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי: וארא בשלל אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם ואקחם והנם טמונים בארץ בתוך האהלי והכסף תחתי".

יהושע ז, 19-21

סרטון שלישי: מצדה שאלה מספר 9

אזור מצדה כלל ארמונות, מרחצאות ומחסנים לאגירת מזון.

הנביא עמוס מנבא על עונשים שונים שיקבלו העמים על פשעיהם. בחלק מהעונשים מנבא עמוס על הריסת ארמונותיהם של אותם העמים.

על אחד העמים מנבא הנביא: "והצתי אש בחומת רבה ואכלה ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה בסער ביום סופה".

א. מי העם עליו מנבא הנביא?

ב. מהו הפשע שבגינו הם יקבלו עונש זה?

התשובה:

א. בני עמון

ב. הריגת נשים בהיריון מאזור הגלעד כדי להרחיב את גבולם / הבקעת הרי הגלעד כדי להרחיב את גבולם

"כה אמר ה' על שלשה פשעי בני עמון ועל ארבעה לא אשיבנו על בקעם הרות הגלעד למען הרחיב את גבולם: והצתי אש בחומת רבה ואכלה ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה בסער ביום סופה".

עמוס א, 13-14

שאלה מספר 10

בחלק מהחפירות שנעשו במצדה נמצאו שניים עשר חרסי גורלות ועל אחד מהם שמו של מנהיג המרד.

במעמד מסוים נאמר: "והגורלות הפלנו על קרבן העצים {...} לבער על מזבח ה' אלהינו".

א. באיזה מעמד נאמרו הדברים?

ב. ציין שני דברים נוספים אותם התחייבו העם לעשות

התשובה:

א. מעמד כריתת האמנה בימי נחמיה

ב. שלא להתחתן עם עמי הארץ, שמירת שבת, שמירת שנת שמיטה, תרומה לבית המקדש מדי שנה, הבאת ביכורים, הבאת פטר רחם והבאת ראשית הפירות

"ואשר לא נתן בנתינו לעמי הארץ ואת בנתיהם לא נקח לבנינו: ועמי הארץ המביאים את המקחות וכל שבר ביום השבת למכור לא נקח מהם בשבת וביום קדש ונטש את השנה השביעית ומשא כל יד: והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלשית השקל בשנה לעבדת בית אלהינו: ללחם המערכת ומנחת התמיד ולעולת התמיד השבתות החדשים למועדים ולקדשים ולחטאות לכפר על ישראל וכל מלאכת בית אלהינו: והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהנים הלויים והעם להביא לבית אלהינו לבית אבותינו לעתים מזמנים שנה בשנה לבער על מזבח ה' אלהינו כפתוב בתורה: ולהביא את בכורי אדמתנו ובכורי כל פרי כל עץ שנה בשנה לבית ה': ואת בכורות בנינו ובהמתינו כפתוב בתורה ואת בכורי בקרינו וצאנינו להביא לבית אלהינו לכהנים המשרתים בבית אלהינו: ואת ראשית עריסתינו ותרומתינו ופרי כל עץ תירוש ויצהר נביא לכהנים אל לשכות בית אלהינו ומעשר אדמתנו ללויים והם הלויים המעשרים בכל ערי עבדתנו".

נחמיה י, 31-38

שאלה מספר 11

ממצאים רבים חיכו לחופרים במצדה, ביניהם שאריות מזון שכללו חיטה ושעורה.
נביא מסוים ניבא: "הבישו אפרים הילילו ברמים על חטה ועל שערה פי אבד קציר שדה".

א. מי הנביא?

ב. אליו אנשים נוספים נפגעו עקב הצרה שבאה על הארץ?

התשובה:

א. יואל

ב. השיכורים, שותי היין והכוהנים

"דבר ה' אשר היה אל יואל בן פתואל: שמעו זאת הזקנים והאזינו כל יושבי הארץ ההיתה זאת בימיכם ואם בימי אבותיכם: עליה לבניכם ספרו ובניכם לבניהם לדור אחר: יתר הגזם אכל הארבה ויתר הארבה אכל הילק ויתר הילק אכל החסיל: הקיצו שכורים ובכו והיללו כל שתי יין על עסיס פי נכרת מפיכם: פי גוי עלה על ארצי עצום ואין מספר שניו שני אריה ומתלעות לביא לו: שם גפני לשמה ותאנתי לקצפה חשף חשפה והשליף הלבינו שריגיה: אלי כבתולה חגרת שק על בעל נעוריה: הכרת מנחה ונסף מבית ה' אכלו הכהנים משרתי ה': שדד שדה אכלה אדמה פי שדד דגן הוביש תירוש אמלל יצהר: הבישו אפרים הילילו ברמים על חטה ועל שערה פי אבד קציר שדה".

יואל א, 1-11

שאלה מספר 12

בבור הגניזה במצדה נמצאה מגילה עתיקה מספר יחזקאל.

יחזקאל נצטווה לאכול מגילה כחלק מתפקידו כנביא: "אכול את המגלה הזאת ולך דבר אל בית ישראל".

א. כיצד תיאר יחזקאל את טעמה של המגילה?

ב. כיצד מתאר ה' את בית ישראל בפני יחזקאל?

התשובה:

א. דבש למתוק

ב. חזקי מצח וקשי לב

"ויאמר אלי בן אדם את אשר תמצא אכול אכול את המגלה הזאת ולך דבר אל בית ישראל: ואפתח את פי ויאכלני את המגלה הזאת: ויאמר אלי בן אדם בטנה תאכל ומעיך תמלא את המגלה הזאת אשר אני נתן אליך ואכלה ותהי בפי כדבש למתוק: ויאמר אלי בן אדם לך בא אל בית ישראל ודברת בדברי אליהם: פי לא אל עם עמקי שפה וכבדי לשון אתה שלוח אל בית ישראל: לא אל עמים רבים עמקי שפה וכבדי לשון אשר לא תשמע דבריהם אם לא אליהם שלחתיך המה ישמעו אליך: ובית ישראל לא יאבו לשמע אליך פי אינם אבים לשמע אלי פי כל בית ישראל חזקי מצח וקשי לב המה"

יחזקאל ג, 1-7

סרטון רביעי: המנורה שאלה מספר 13

כידוע, סמל המדינה מורכב ממנורת זהב ושני ענפי זית בצידיה.

בימי נחמיה בני ישראל נצטוו לחגוג את חג הסוכות: "וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּכָל עָרֵיהֶם וּבִירוּשָׁלַם לֵאמֹר צֵאוּ הָרָר וְהִבִּיאוּ עָלַי זֵיתִים...".

א. מה הוביל להעברת הקול בעם לחגוג את חג הסוכות?

ב. אילו עצים נוספים נצטוו בני ישראל להביא? (ציין לפחות 2)

התשובה:

א. ראשי העם מצאו בספר התורה את הציווי לשבת בסוכות בחג

ב. עלי עץ שמן, עלי הדס, עלי תמרים ועלי עץ עבות

"וביום השני נאספו ראשי האבות לכל העם הפהנים והלויים אל עזרא הספר ולהשפיל אל דברי התורה: וימצאו כתוב בתורה אשר צוה ה' ביד משה אשר ישבו בני ישראל בסכות בחג בחדש השביעי: ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו הרר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבת לעשת סכת ככתוב".

נחמיה ח, 13-15

שאלה מספר 14

האחים שמיר רצו להציג את המנורה בסמל המדינה בצורה חדשה, שתסמל את המדינה החדשה שקמה.

נביא מסוים ניבא: "כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ חֲדָשָׁה...".

א. מי הנביא?

ב. בהמשך הנבואה, מדבר הנביא על השלום שישרור. אליו בעלי חיים מוזכרים בהקשר זה? (ציין לפחות 2)

התשובה:

א. ישעיהו

ב. זאב, טלה, אריה ונחש (מספיק 2)

"כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא תִזְכְּרֶנָּה הָרֵאשֹׁנוֹת וְלֹא תַעֲלִינָה עַל לֵב".

ישעיה סה, 17

"זָאב וְטֵלָה יִרְעוּ כְּאֶחָד וְאֲרִיָּה כְּבָקָר יֹאכַל תֶּבֶן וְנָחַשׁ עֶפֶר לַחֲמוֹ לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הָר קִדְשֵׁי אָמַר ה'".

ישעיה סה, 25

שאלה מספר 15

על פי דברי יורם שמיר, גם הילדים וגם הנכדים גאים בכך שיש להם חלק במורשת של מדינת ישראל בזכות סמל המדינה.

נביא מסוים אמר: "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים..."

א. מי הנביא?

ב. ציין שני דברים נוספים שציווה הנביא את העם בדבריו

התשובה:

א. ירמיהו

ב. לבנות בתים ולשבת בהם, לנטוע גנים ולאכול את פירותיהם, לדרוש את שלום העיר ולהתפלל עליה לה'

"כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לכל הגולה אשר הגליתי מירושלם בבלה: בנו בתים וישבו ונטעו גנות ואכלו את פריהם: קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים ותלדנה בנים ובנות ורבו שם ואל תמעטו: ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום."

ירמיהו כט, 4-7

שאלה מספר 16

סמל המדינה מופיע בכמה גרסאות. באחת הגרסאות הסמל מופיע בצבעי כחול וזהב.

נביא מסוים ניבא: "לי הפסוף ולי הזהב נאם ה' צבאות".

א. מי הנביא?

ב. על מה הוכיח הנביא את העם בתחילת דברי נבואתו?

התשובה:

א. חגי

ב. על כך שעם ישראל לא בונה את בית המקדש

"לי הפסוף ולי הזהב נאם ה' צבאות"

חגי ב, 8

"ויהי דבר ה' בידי חגי הנביא לאמר: העת לכם אתם לשבת בבתיכם ספונים והבית הזה חרב: ועתה כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על דרכיכם: זרעתם הרבה והבא מעט אכול ואין לשבעה שתו ואין לשכרה לבוש ואין לחם לו והמשתפר משתפר אל צרור נקוב: כה אמר ה' צבאות שימו לבבכם על דרכיכם: עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצה בו ואפבדה אמר ה': פנה אל הרבה והנה למעט והבאתם הבית ונפחתי בו יען מה נאם ה' צבאות יען ביתי אשר הוא חרב ואתם רצים איש לביתו."

חגי א, 3-9

"באחת ידו עשה במלאכה
ואחת מחזקת השלח"
(נחמיה ד', יא')

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשפ"א

בסימן הגנה ותקומה

השלב השני – זיהוי ספר ושאלות בזק

בחלק הראשון יהיה על המתמודד/ת לזהות ספר לפי רמזים.

למתמודד/ת יוצגו שלושה רמזים בזה אחר זה, לפי רמות קושי, מהקשה לקל.
הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז הראשון, יוענקו לו 4 נק'.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השני, יוענקו לו 3 נק'.

הצליח/ה המתמודד/ת לזהות את הספר לאחר הרמז השלישי, יוענקו לו 2 נק'.

לאחר חלק זה תופענה ארבע שאלות בדקה, בנושא הנבחר.

תשובה נכונה לשאלה הראשונה תזכה את המתמודד/ת ב- 2 נק'.

תשובה נכונה לשאלה השנייה תזכה את המתמודד/ת ב- 3 נק'.

תשובה נכונה לשאלה השלישית תזכה את המתמודד/ת ב- 4 נק'.

תשובה נכונה לשאלה הראשונה תזכה את המתמודד/ת ב- 5 נק'.

מתמודד שענה נכונה על כל השאלות בשני השלבים יזכה במענק של 2 נק'.

סה"כ ניתן לצבור בשלב זה 20 נקודות.

מסורת

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מי ציווה: "וְאֵת מִתְכַּנֶּתֶת הַלְבָּנִים אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים תְּמוּל שְׁלֶשֶׁם תְּשִׁימוּ עֲלֵיהֶם לֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ?"

תשובה: פרעה | שמות ה, 8

2

מי אמר: "לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקּוֹמֵנוּ לְתֵת הַצְּעִירָה לְפָנֵי הַבְּכִירָה?"

תשובה: לבן | בראשית כט, 26

3

מהו שם המקום בו הקים יהושע את שתים עשרה האבנים שנלקחו מתוך הירדן?

תשובה: גלגל | יהושע ד, 20

4

מי אמר: "עֲלֵיהֶם לְבַנְיָכֶם סִפְרוּ וּבְנֵיכֶם לְבַנְיָהֶם וּבְנֵיהֶם לְדֹר אַחֲרָיִם?"

תשובה: יואל | יואל א, 3

5

מקבץ מספר 1

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: נִשְׂא הַצְּנָה

"וְעַץ חַנִּיתוֹ בְּמִנּוֹר אֲרָגִים וְלִהְבֵּת חַנִּיתוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים בְּרִזְל וְנִשְׂא הַצְּנָה הַלֵּךְ לְפָנָיו".

שמ"א יז, 7

רמז שני: מְדַבֵּר זִיף

"וַיִּקֶם שְׂאוֹל וַיִּרְדַּ אֶל מְדַבֵּר זִיף וְאֵתוֹ שְׁלֶשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹרֵי יִשְׂרָאֵל לְבַקֵּשׁ אֶת דָּוִד בְּמִדְבַר זִיף".

שמ"א כו, 2

רמז שלישי: שֵׁם דַּמּוֹת: נְחֹשׁ הָעַמּוֹנִי

"וַיַּעַל נְחֹשׁ הָעַמּוֹנִי וַיַּחֲוֶן עַל יָבֶשׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כָּל אַנְשֵׁי יִבְיָשׁ אֶל נְחֹשׁ כָּרַת לָנוּ בְּרִית וְנַעֲבֹדָה".

שמ"א יא, 1

שם הספר: שמואל א'

דורות

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

על מי נאמר: "איש צדיק תמים הִיא בְּדִרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹהִים
הַתְּהַלֵּף?"

תשובה: נוח | בראשית ו, 9

2

למי אמר: "וְאַתָּה אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל יִשְׂרָאֵל עֲלֶיךָ לְהַגִּיד לָהֶם
מִי יֵשֵׁב עַל כִּסֵּא אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו?"

תשובה: לדוד | מל"א א, 20

3

מי אמר על עם ישראל: "כִּי דוֹר תְּהַפְּכֶת הָמָּה בְּנִים לֹא אֲמֹן
בָּם?"

תשובה: משה | דברים לב, 20

4

על מי נאמר: "וַיִּרְאֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בְּנֵי בְנָיו אַרְבַּעַת דְּרוֹת?"

תשובה: איוב | איוב מב, 16

5

מקבץ מספר 2

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: עֶשׂוֹן הַכְּבָשׁוֹן

"וְהָרַס עֶשׂוֹן בְּלֹוּ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֶשְׂוֹן בְּעֶשְׂוֹן הַכְּבָשׁוֹן וַיִּחַרַד כָּל
הַהָר מְאֹד".

שמות יט, 18

רמז שני: צְפִיחַת בְּדָבָשׁ

"וַיִּקְרָאוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת שְׁמוֹ מִן וְהוּא בְּזָרַע גֹּד לָבֹן וְטַעְמוֹ בְּצִפְיַחַת בְּדָבָשׁ".

שמות טז, 31

רמז שלישי: שֵׁם דַּמּוֹת: יוֹכָבֵד

"וַיִּקַּח עַמְרָם אֶת יוֹכָבֵד דָּדָתוֹ לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת אֲהֲרֹן וְאֶת מֹשֶׁה וּשְׁנֵי חַיֵּי עַמְרָם
שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה".

שמות ו, 20

שם הספר: שמות

מקבץ מספר 3

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: ספר המקנה

"וַאֲקַח אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת הַחֲתוּם הַמַּצְוָה וְהַחֲקִים וְאֶת הַגְּלוּי".

ירמיה לב, 11

רמז שני: דודאי תאנים

"הֲרֵאֵנִי ה' וְהִנֵּה שְׁנֵי דוּדָאֵי תְּאֵנִים מוֹעֲדִים לִפְנֵי הַיַּכַּל ה' אַחֲרֵי הַגְּלוּת נְבוּכַדְרֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת יַכְנִיָּהוּ בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת שְׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת הַחֹרֶשׁ וְאֶת הַמַּסְגָּר מִירוּשָׁלַם וַיָּבֵאם בָּבֶל".

ירמיה כד, 1

רמז שלישי: שם דמות: פִּשְׁחוּר בֶּן אֶמֶר הַפֶּהוּ

"וַיִּשְׁמַע פִּשְׁחוּר בֶּן אֶמֶר הַפֶּהוּ וְהוּא פֶּקִיד נְגִיד בְּבֵית ה' אֶת יִרְמְיָהוּ נֹבֵא אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה".

ירמיה כ, 1

שם הספר: ירמיה

משפחה

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מי אמרו: "לָמָּה יִגְרַע שֵׁם אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן?"

תשובה: בנות צלפחד | במדבר כז, 4

2

בהקשר לאיזה מועד נאמר: "וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנִנְעָשִׂים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה?"

תשובה: פורים | אסתר ט, 28

3

מי התבקש: "יֵצֵא נָא אָבִי וְאִמִּי אִתְּכֶם עַד אֲשֶׁר אֲדַע מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים?"

תשובה: מלך מואב | שמ"א כב, 3

4

מי אמר: "רַק אִתְּכֶם יִדְעֵתִי מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה עַל בֶּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲוֹנֹתֵיכֶם?"

תשובה: עמוס | עמוס ג, 2

5

מקבץ מספר 4

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: שְׁמוֹן הַמֶּלֶךְ

"וּבְהִגִּיעַ תֹּרֶן נִעְרָה וְנִעְרָה לְבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ מִקֶּץ הַיּוֹת לָהּ בְּדַת הַנָּשִׁים שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ בִּי כֹן יִמְלֹאוּ יָמֵי מְרוּקִיהוֹן שְׁשָׁה חֲדָשִׁים בְּשִׁמּוֹן הַמֶּלֶךְ וְשֵׁשׁ חֲדָשִׁים בְּבִשְׁמַיִם וּבִתְמֻרוּקֵי הַנָּשִׁים".

אסתר ב, 12

רמז שני: שְׂרָבִיט הַזְּהָב

"כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים אֲשֶׁר כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֶל הַחֲצַר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא יִקְרָא אַחַת דָּתוֹ לְהַמִּית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שְׂרָבִיט הַזְּהָב וְחַיָּה וְאִנִּי לֹא נִקְרָאתִי לְבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם".

אסתר ד, 11

רמז שלישי: שֵׁם דְמוֹת: חֲרָבוֹנָא

"בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי כְּטוֹב לֵב הַמֶּלֶךְ בֵּינוֹן אָמַר לְמַהוֹמוֹן בְּזָתָא חֲרָבוֹנָא בְּגָתָא וְאַבְגָּתָא זָתָר וְכַרְפֵּס שְׁבַעַת הַסְּרִיסִים הַמְּשָׁרְתִים אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוֹשׁ".

אסתר א, 10

שם הספר: אסתר

זיכרון

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מי התפללה: "ה' צבאות אם ראה תראה בעני אמתך וזכרתני ולא תשפח את אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים?"

תשובה: חנה | שמ"א א, 11

2

על איזה אירוע נצטווה משה: "כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע?"

תשובה: מלחמת ישראל בעמלק | שמות יז, 14

3

על מה נאמר: "וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ?"

תשובה: הקשת | בראשית ט, 16

4

מי ביקש: "זכר עמדי לפניך לדבר עליהם טובה להשיב את חמתך מהם?"

תשובה: ירמיהו | ירמיה יח, 20

5

ירושה

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מיהו השבט שבורך: "מלא ברפת ה' ים ודרום ירשה?"

תשובה: נפתלי | דברים לג, 23

2

בהקשר לאיזו עיר מוזכר הביטוי: "יורש עפר?"

תשובה: ליש (לא יתקבל: דן) | שופטים יח, 7

3

על איזו עיר שלכד משה נאמר: "ויורש את האמרי אשר שם?"

תשובה: יעזר | במדבר כא, 32

4

בדברי מי נאמר: "לרשת את ארץ האמרי?"

תשובה: עמוס | עמוס ב, 10

5

מקבץ מספר 5

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: תלמי שדי

"אם גלעד און אף שוא היו בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם בגלים על תלמי שדי".

הושע יב, 12

רמז שני: מעשה חרשים

"ועתה יוספו לחטא ויעשו להם מסכה מכסףם כתבונם עצבים מעשה חרשים בלה להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון".

הושע יג, 2

רמז שלישי: קשת ישראל

"והיה ביום ההוא ושבתי את קשת ישראל בעמק יזרעאל".

הושע א, 5

שם הספר: הושע

אחדות

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

על מי נאמר: "וילכו יחדו אל באר שבע"?

תשובה: אברהם ויצחק | בראשית כב, 19

2

אילו בעלי חיים מוזכרים בהקשר לציווי: "הטמא והטהור יחדו יאכלנו"?

תשובה: הצבי והאיל | דברים יב, 22

3

באיזו מלחמה נאמר: "ולא נשארו בם שנים יחד"?

תשובה: מלחמת שאול בבני עמון | שמ"א יא, 11

4

למי נאמר: "הקבצו וּבאו האֶסָפוּ מִסְבִּיב"?

תשובה: לציפור כל בנף ולחית השדה | יחזקאל לט, 17

5

מקבץ מספר 6

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: מעברה

"עברו מעברה גבע מלון לנו חרדה הרמה גבעת שאול נסה".

ישעיה י, 29

רמז שני: מגדל גבה

"ועל כל מגדל גבה ועל כל חומה בצורה".

ישעיה ב, 15

רמז שלישי: שמן ששון

"לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר שמן ששון תחת אכל מעטה תהלה תחת רוח בנה וקרא להם אילי הצדק מטע ה' להתפאר".

ישעיה סא, 3

שם הספר: ישעיה

קשר

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מיהם השניים שהקשר ביניהם תואר כ"קשר אמץ"?

תשובה: אבשלום ואחיתופל | שמ"ב טו, 12

2

מי אמר: "נקרבה הלם אל האלהים"?

תשובה: אחיה הכהן | שמ"א יד, 36

3

מיהו המלך עליו נאמר: "ויקמו עבדיו ויקשרו קשר"?

תשובה: יואש מלך יהודה | מל"ב יב, 21

4

מי תוארו: "הקרבים והרחקים איש אל אחיו"?

תשובה: מלכי הצפון שהושקו בכוס היין החמה | ירמיה כה, 26

5

מקבץ מספר 7

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: חֶדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי

"ויקבצו כל אנשי יהודה ובנימין וירושלם לשלשת הימים הוא חֶדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּעֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ וישבו כל העם ברחוב בית האלהים מרעידים על הדבר ומהגשמים".

עזרא י, 9

רמז שני: שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגְּבֻרִים

"ועלי הטָה חֶסֶד לַפָּנִי הַמֶּלֶךְ ויועציו ולכל שְׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגְּבֻרִים וְאֲנִי הַתְּחַזְּקֵתִי בְּיַד ה' אֱלֹהֵי עָלֵי וְאֶקְבְּצָה מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי".

עזרא ז, 28

רמז שלישי: יָם יְפוֹא

"ויתנו כסף לחצבים ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים ולצרים להביא עצי ארזים מן הלבנון אל ים יפוא כרשיון כורש מלך פרס עליהם".

עזרא ג, 7

שם הספר: עזרא

בית אבא

חלק ב' – ענה על ארבע השאלות הבאות

הניקוד

מי היה: "יָרָא אֶת בַּיִת אָבִיו"?

תשובה: גדעון | שופטים ו, 27

2

בהקשר לאיזו מצווה נאמר: "בֵּית אֲבֹתֵינוּ"?

תשובה: מצוות קורבן פסח | שופטים יב, 3

3

איזה תפקיד הוטל על "אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאֲבוֹת לְבַיִת אֲבֹתֵנוּ"?

תשובה: הבדלת עם ישראל מהנשים הנוכריות | עזרא י, 16-17

4

מהו שם המקום אליו נשלחו: "נָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד לְבַיִת אָבִינוּ"?

תשובה: ארץ הגלעד / גלילות הירדן | יהושע כב, 14

5

מקבץ מספר 8

חלק א' – זהה את הספר על פי הרמזים

רמז ראשון: רוּחַ אֶחָד

"כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם כָּמוֹת זֶה בֶּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הִבְלָה".

קהלת ג, 19

רמז שני: דְּבָרֵי חֶפְצַי

"בְּקֶשׁ קֵהֶלֶת לְמַצֵּא דְּבָרֵי חֶפְצַי וְכָתוּב יֵשֶׁר דְּבָרֵי אֲמֵת".

קהלת יב, 10

רמז שלישי: שְׂדֵה וְשָׂדוֹת

"כִּנְסַתִּי לִי גַם כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגָלַת מְלָכִים וְהִמְדִּינוֹת עֲשִׂיתִי לִי שָׂרִים וְשָׂרוֹת וְתַעֲנוּגוֹת בְּנֵי הָאָדָם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת".

קהלת ב, 8

שם הספר: קהלת

"באחת ידו עשה במלאכה
ואחת מחזקת השלח"
(נחמיה ד', יא')

חידון התנ"ך הארצי לנוער תשפ"א

בסימן הגנה ותקומה

השלב השלישי – ראש בראש

בשלב זה יישאלו המתמודדים 10 שאלות לסירוגין.

על כל תשובה נכונה יקבל המתמודד 2 נק'.

בשלב זה ניתן לצבור סך הכל 20 נקודות.

ראש בראש – ממלכתי

צמד ראשון – קיבוץ גלויות

מי אמר: "ושב ה' אלהיך את שבותרך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים...?"

תשובה: משה | דברים ל, 3

מי אמר: "הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתיים מירבתי ארץ {...} קהל גדול ישבו הנה?"

תשובה: ירמיהו | ירמיה לא, 7

צמד שני – שורשים

מי היה: "בן מלכה אשר ילדה לנחור?"

תשובה: בתואל | בראשית כד, 24

מי היה: "בן יאיר בן שמעי {...} איש ימיני?"

תשובה: מרדכי | אסתר ב, 5

צמד שלישי – מלכים

מיהו מלך ישראל שנשא את משל הארז?

תשובה: יהואש | מל"ב יד, 9

מיהו מלך ישראל שבימיו נבנתה יריחו?

תשובה: אחאב | מל"א טז, 33-34

צמד רביעי – דור ודור

מי אמר: "ויהודה לעולם תשב וירושלם לדור ודור?"

תשובה: יואל | יואל ד, 20

מי אמר: "ובנו חרבות עולם שממות ראשנים יקוממו וחדשו ערי חרב שממות דור ודור?"

תשובה: ישעיהו | ישעיה סא, 4

צמד חמישי – ערים

איזו עיר הייתה: "גדולה לאלהים מהלך שלשת ימים?"

תשובה: נינוה | יונה ג, 3

על איזו עיר נאמר: "כי עיר גדולה {...} כאחת ערי הממלכה?"

תשובה: גבעון | יהושע י, 2

צמד שישי – שנות מלוכה

נכון או לא נכון? אחז מלך יהודה מלך פחות מ-25 שנה.

תשובה: נכון | מל"ב טז, 2

נכון או לא נכון? חזקיהו מלך יהודה מלך פחות מ-25 שנה.

תשובה: לא נכון | מל"ב יח, 2

צמד שביעי – מועדים

על מה נאמר: "והיו לאתת ולמועדים ולמים ושנים?"

תשובה: על המאורות | בראשית א, 14

מי אמר: "ואתה לא באת למועד הימים ופלשתים נאספים מכם?"

תשובה: שאול | שמ"א יג, 11

ראש בראש – ממלכתי-דתי

צמד ראשון – אהבה

בדברי מי נאמר: "כָּל מֵאֵהָבִיךָ שִׁכַּחוּךָ אוֹתָךְ לֹא יִדְרֹשׁוּ?"

תשובה: ירמיהו | ירמיה ל, 14

מי אמר: "שֹׁמֵר הַבְּרִית וְחֹסֵד לְאֵהָבָיו וְלִשְׂמֵרֵי מִצְוֹתָיו?"

תשובה: נחמיה | נחמיה א, 5

צמד שני – גבורת ישראל

בצבאו של מי היו: "כָּל אִישׁ גִּבּוֹר וְכָל בֶּן חֵיל?"

תשובה: שאול | שמ"א יד, 52

מי שלח את "כָּל הַצָּבָא הַגְּבֻרִים?"

תשובה: דוד | שמ"ב י, 7

צמד שלישי – שבת

מי הסב את "מוֹסַף הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר בָּנוּ בְּבֵית?"

תשובה: אחז | מל"ב טז, 18

מי אמר: "וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי קִדְּשׁוּ וְהָיוּ לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם?"

תשובה: יחזקאל | יחזקאל כ, 20

צמד שמיני – מנהיגים

מי המנהיג שאמר: "זָכַרְהָ לִי אֱלֹהֵי לְטוֹבָהּ כֹּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל הָעָם הַזֶּה?"

תשובה: נחמיה | נחמיה ה, 19

מי המנהיג שאמר: "בְּחָרוּ לָכֶם הַיּוֹם אֶת מִי תַעֲבֹדוּן {...} וְאֶנְכִי וּבֵיתִי נֶעֱבֹד אֶת ה'?"

תשובה: יהושע | יהושע כד, 15

צמד תשיעי – השלמת פסוק

השלם: "עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי _____."

תשובה: "דְּבָרֵי שִׁיר" | שופטים ה, 12

השלם: "מֵאֲשֶׁר שָׁמְנָה לְחֶמּוֹ וְהוּא יִתֵּן _____."

תשובה: "מַעֲדָנֵי מֶלֶךְ" | בראשית מט, 20

צמד עשירי – תאריכים

באיזה ספר מוזכר התאריך: "עֲשָׂרִים וְחֲמִשָּׁה לְאֵלוֹל?"

תשובה: נחמיה | נחמיה ו, 15

באיזה ספר מוזכר התאריך: "בְּשָׁנָה הַרְבִּיעִית בְּחֹדֶשׁ ז'?"

תשובה: מלכים א' | מל"א ו, 1

צמד רביעי – מסעות

מי אמר: "נָפֶן מִמְצָרִים תְּסִיעַ"?

תשובה: משורר תהילים | תהילים פ, 9

מי התיישבו ב"בְקֶעָה בְּאֶרֶץ שְׁנַעַר" במהלך מסעם?

תשובה: אנשי מגדל בבל | בראשית יא, 2-4

צמד חמישי – זהות

מי שאל: "לְמִי אַתָּה וְאִי מִזֶּה אַתָּה"?

תשובה: דוד | שמ"א ל, 13

מי שאל: "מִי אַתָּה קְרֵאתְ אֵל הַמֶּלֶךְ"?

תשובה: אבנר בן נר | שמ"א כו, 14

צמד שישי – ניסים

בהקשר לאיזה נס מוזכרת: "אַחַת הָאֲתָנוֹת"?

תשובה: נס החייאת בן האישה השונמית | מל"ב ד, 22-35

בהקשר לאיזה נס מוזכר: "יּוֹם תְּמִים"?

תשובה: נס שמש בגבעון דום | יהושע י, 12-13

צמד שביעי – משפחה

מי היה אבי משפחת הישראלים שמבניה היו "יְדֵי וַיֹּאֵל"?

תשובה: נבו | עזרא י, 43

מי היה אבי משפחת הישראלים שמבניה היו "עֲדָנָא וּכְלָל"?

תשובה: פחת מואב | עזרא י, 30

צמד שמיני – השלמת פסוק

השלם: "הַפְּרֹטִים עַל פִּי הַנֶּבֶל _____"

תשובה: "כְּדוֹיֵד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר" עמוס ו, 5

השלם: "הַיּוֹדֵעַ בְּחֹשֶׁךְ פְּלֶאֶךְ _____"

תשובה: "וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ נְשִׂיָה" תהילים פח, 13

צמד תשיעי – צבא

לאיזו מלחמה נערך כוח צבאי של "מֵאֲתַיִם אֶלְף רַגְלִי"?

תשובה: מלחמת שאול בעמלק | שמ"א טו, 4

לאיזו מלחמה נערך כוח צבאי של "מֵאָה וְשִׁמְנִים אֶלְף בְּחוֹר"?

תשובה: מלחמת רחבעם בישראל | מל"א יב, 21

צמד עשירי – אחדות

לשם מה נאסף איש ישראל "בְּאִישׁ אֶחָד חֲבָרִים"?

תשובה: למלחמה נגד בני בנימין | שופטים כ, 11

באיזו תקופה בשנה הוצאו להורג האנשים עליהם נאמר: "וַיִּפְּלוּ שְׁבַעֲתָם יַחַד"?

תשובה: תחילת קציר שעורים | שמ"ב כא, 9

